

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет

Кафедра міжнародної економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Роман ГРЕШКО

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма	Менеджмент організацій і адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
	Економічний факультет
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування, 2023 рік.

Розробник:

Білик Р. С., доцент кафедри міжнародної економіки, доктор економічних наук

Викладач:

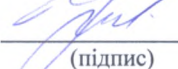
Білик Р. С., доцент кафедри міжнародної економіки, доктор економічних наук

Погоджено з гарантом ОП **Богдан СТОРОЩУК**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
Протокол № ___ від «___» _____ 2025 року

Завідувач кафедри **Олександр САЄНКО**
(підпис)

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**
(підпис)

Мета навчальної дисципліни - формування у студента сучасного економічного мислення та системи спеціальних теоретичних і практичних знань у сфері зовнішньоекономічної діяльності, організації та функціонування зовнішньоекономічних зв'язків. Тому перед навчальною дисципліною «Зовнішньоекономічна діяльність» постають чотири завдання:

- сформуванню у студентів цілісної системи знань з організації і економіки зовнішньоекономічних зв'язків;
- ознайомити з понятійно-термінологічним апаратом, що характеризує організацію й економіку зовнішньоекономічних зв'язків;
- розкрити взаємозв'язок усіх понять, внутрішню логіку та організаційно-економічну модель зовнішньоекономічної діяльності;
- набуття навиків розв'язання прикладних проблем при прийнятті управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Преквізити. Курс вивчається із врахуванням знань студентів із попередніх дисциплін: «Економічна теорія», «Міжнародна економіка», «Фінанси підприємств», «Мікроекономіка» та ін.

Результати навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент (освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН* 19. Обирати в суспільстві локальні, перспективні, інноваційні ніші для розвитку комерційних та некомерційних організацій.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	5	150	2	30	30	-	-	90	-	Іспит
Заочна	3	5	5	150	2	8	6	-	-	136	-	Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі:				
лек.		сем.	практ.	інд.	сам.р.	
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності</i>					
Тема 1. Вступ до курсу «Зовнішньоекономічна діяльність»	2,5	0,5	-	-	-	2
Тема 2. Сутність, склад і види зовнішньоекономічних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності	7,5	1,5	-	2	-	4
Тема 3. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні та напрямки її розвитку	20	2	-	2	-	16
Тема 4. Механізм державного регулювання в сфері ЗЕД	40	10	-	8	-	22
4.1. Регулювання ЗЕД в Україні	8	2	-	2	-	4
4.2. Суть та особливості нетарифного регулювання ЗЕД	14	4	-	2	-	8
4.3. Суть та особливості митно-тарифної системи регулювання ЗЕД	18	4	-	4	-	10
Модульний контроль: комплексна контрольна робота	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 1	72	14	-	14	-	44
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 2. Особливості організації та здійснення зовнішньоекономічних зв'язків</i>					
Тема 5. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпортних операцій	8	-	-	2	-	6
Тема 6. Організація і технічна підготовка укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	16	4	-	2	-	10
Тема 7. Організація і технологія транспортного забезпечення ЗЕД	10	2	-	2	-	6

Тема 8. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоекономічних угод	8	2	-	2	-	4
Тема 9. Кредитування у ЗЕД	14	4	-	2	-	8
Тема 10. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності	8	2	-	2	-	4
Тема 11. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств	12	2	-	2	-	8
Модульний контроль: комплексна контрольна робота	2	-	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 2	78	16	-	16	-	46
РАЗОМ	150	30	-	30	-	90

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усь-ого	у тому числі:				
лек.		сем.	практ.	інд	сам.р.	
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності</i>					
Тема 1. Вступ до курсу «Зовнішньоекономічна діяльність»	4	-	-	-	-	4
Тема 2. Сутність, склад і види зовнішньоекономічних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності	9	1	-	-	-	8
Тема 3. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні та напрямки її розвитку	17	1	-	-	-	16
Тема 4. Механізм державного регулювання в сфері ЗЕД	44	2	-	2	-	40
4.1. Регулювання ЗЕД в Україні	8,5	0,5	-	-	-	8
4.2. Суть та особливості нетарифного регулювання ЗЕД	16,5	0,5	-	-	-	16
4.3. Суть та особливості митно-тарифної системи регулювання ЗЕД	19	1	-	2	-	16
Разом за змістовим модулем 1	74	4	-	2	-	68
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 2. Особливості організації та здійснення зовнішньоекономічних зв'язків</i>					
Тема 5. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпорتنних операцій	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Організація і технічна підготовка укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів	11	1	-	-	-	10
Тема 7. Організація і технологія транспортного забезпечення ЗЕД	13	1	-	2	-	10
Тема 8. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоекономічних угод	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 9. Кредитування у ЗЕД	12,5	0,5	-	2	-	10
Тема 10. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності	10,5	0,5	-	-	-	10
Тема 11. Ефективність зовнішньоекономічної						

діяльності підприємств	10,5	0,5	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	76	4	-	4	-	68
РАЗОМ	150	8	-	6	-	136

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. ВСТУП ДО КУРСУ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і метод курсу «Зовнішньоекономічна діяльність». 2. Місце курсу «Зовнішньоекономічна діяльність» у системі загальних і галузевих дисциплін. 3. Тематична структура і послідовність вивчення курсу. 4. Знайомство з теоретико-методологічною базою курсу.
2	<p style="text-align: center;">ТЕМА 2. СУТНІСТЬ, СКЛАД І ВИДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ І ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і класифікація зовнішньоекономічних зв'язків. 2. Зовнішньоекономічна політика 3. Характеристика принципів ЗЕД. 4. Склад суб'єктів ЗЕД. 5. Елементи ЗЕД.
3	<p style="text-align: center;">ТЕМА 3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ РОЗВИТКУ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність і значення зовнішньоекономічних зв'язків у економічному розвитку України. 2. Основні етапи та стратегічні цілі розвитку ЗЕД в Україні. 3. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків України з окремими країнами та групами країн. 4. Стратегія розвитку ЗЕД в Україні.
4	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕМА 4.1. РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність і характерні риси сучасної міжнародної практики в галузі регламентування зовнішньоекономічної діяльності. 2. Особливості, системи державного регулювання ЗЕД в Україні. 3. Характеристика моделей, цілей та принципів митно-тарифної політики України. Митна система України. Еволюція митно-тарифної політики в Україні.
5	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4.2. СУТЬ І ОСОБЛИВОСТІ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика системи кількісних обмежень експортно-імпортних операцій. 3. Приховані методи протекціонізму. 4. Валютно-кредитні інструменти регулювання ЗЕД.
6	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4.3. СУТЬ І ОСОБЛИВОСТІ МИТНО-ТАРИФНОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна природа митного тарифу та його класифікація. 2. Специфіка нарахування митного тарифу залежно від виду мита.
7	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО РИНКУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, мета міжнародної маркетингової діяльності та типи її реалізації.

	<p>2. Методичні основи маркетингового дослідження.</p> <p>3. Необхідність і послідовність міжнародного планування діяльності підприємства на основі маркетингового дослідження.</p>
8	<p align="center">ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВКА УКЛАДАННЯ І ВИКОНАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ КОНТРАКТІВ</p> <p>1. Контракт у зовнішньоекономічній діяльності.</p> <p>2. Класифікація міжнародних комерційних контрактів.</p> <p>3. Типові контракти.</p> <p>4. Підготовка до укладання контракту.</p> <p>5. Порядок укладання міжнародного комерційного контракту.</p> <p>6. Виконання міжнародного комерційного контракту.</p>
9	<p align="center">ТЕМА 7. ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕД</p> <p>1. Види транспорту та їх використання у практиці міжнародних перевезень.</p> <p>2. Транспортні операції у зовнішньоторговельних контрактах.</p> <p>3. Види транспортних договорів при зовнішньоторговельних перевезеннях.</p> <p>4. Базисні умови поставки товару.</p> <p>5. Транспортне страхування у зовнішньоторговельних операціях.</p>
10	<p align="center">ТЕМА 8. ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ УМОВИ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД</p> <p>1. Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів.</p> <p>2. Механізм міжнародних розрахунків та фінансові умови зовнішньоторговельних угод.</p>
11	<p align="center">ТЕМА 9. КРЕДИТУВАННЯ У ЗЕД</p> <p>1. Принципи міжнародного кредиту та роль міжнародного кредиту в розвитку виробництва.</p> <p>2. Форми міжнародного кредиту. Форми кредитування імпортерів. Форми кредитування експортерів.</p> <p>3. Лізинг: суть, види та форми лізингових угод.</p> <p>4. Факторинг і форфейтинг як нетрадиційні форми експортного кредитування.</p> <p>5. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту.</p>
12	<p align="center">ТЕМА 10. СТРАХУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ</p> <p>1. Зміст і види страхування зовнішньоекономічних зв'язків.</p> <p>2. Міжнародне страхування і його інститути.</p>
13	<p align="center">ТЕМА 11. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ</p> <p>1. Народногосподарський рівень ефективності зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>2. Система показників ефективності ЗЕД торгівлі.</p> <p>3. Оцінка економічної ефективності підприємств з іноземними інвестиціями.</p>

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Сутність, склад і види зовнішньоекономічних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Завдання: Знати чинники розвитку ЗЕЗ; вміти характеризувати суб'єкти та елементи ЗЕД</p>
2	<p>Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні та напрямки її розвитку</p> <p>Завдання: Знати передумови, фактори розвитку ЗЕЗ в Україні. Вміти охарактеризувати етапи розвитку ЗЕД в Україні. Визначити напрямки реалізації зовнішньоекономічної стратегії України.</p>

3	Тема 3. Регулювання ЗЕД в Україні Завдання: Знати передумови, тенденції розвитку системи державного регулювання ЗЕД; вміти характеризувати етапи розвитку митно-тарифної політики в Україні. Визначити напрямки реалізації зовнішньоекономічної стратегії України.
4	Тема 4. Суть та особливості нетарифного регулювання ЗЕД Завдання: Знати склад нетарифних обмежень, вміти характеризувати види та механізм ліцензування, квотування ЗЕД. Розуміти механізм дії валютних інструментів регламентування ЗЕД
5	Тема 5. Суть та особливості митно-тарифної системи регулювання ЗЕД Завдання: Розуміти особливості нарахування митного тарифу залежно від виду мита; знати механізм застосування митних ставок.
6	Модульний контроль: комплексна контрольна робота
7	Тема 6. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпортних операцій Завдання: Знати та вміти характеризувати етапи переходу до міжнародного маркетингу; розкрити послідовність проведення маркетинг. дослідження. Знати методи вивчення ставлення покупців до характеристик товару, рівні планування міжнародної діяльності п-ва на базі маркетинг. дослідження
8	Тема 7. Організація і технічна підготовка укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів Завдання: Знати ознаки і критерії класифікації МКК, вміти охарактеризувати порядок і способи укладання МКК. Розуміти особливості здійснення експортно-імпортних операцій; характеризувати способи ведення переговорів
9	Тема 8. Організація і технологія транспортного забезпечення ЗЕД Завдання: Знати критерії класифікації, переваги і недоліки окремих видів міжн. транспортних перевезень. Характеризувати види транспортних договорів. Вміти характеризувати базисні умови постачання, розуміти механізм здійснення транспортного страхування вантажів
10	Тема 9. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоекономічних угод Завдання: Вміти характеризувати суть і структуру механізму міжнародних розрахунків. Ознайомитись із способами і засобами платежу у міжнародній торгівлі
11	Тема 10. Кредитування у ЗЕД Завдання: Знати форми кредитування при експорті та імпорті товарів; види та форми лізингових угод. Характеризувати валютно-фінансові та платіжні умови МК
12	Тема 11. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності Завдання: Вміти охарактеризувати окремі види страхування ЗЕД, особливості страхування від валютного ризику. Знати особливості форм та схем страхування у ЗЕД, розуміти послідовність здійснення страхових операцій
13	Тема 12. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств Завдання: Вміти визначати економічну ефективність створення і функціонування СП. Вміти визначати показники економічної ефективності зовнішньої торгівлі
14	Модульний контроль: комплексна контрольна робота

Рекомендації до виконання індивідуальних завдань студентів

Протягом семестру студент повинен виконати індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу «Зовнішньоекономічна діяльність», спрямоване на вдосконалення навичок самостійної роботи, яке є важливим етапом підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент».

Мета виконання індивідуального завдання полягає у закріпленні та поглибленні знань, отриманих під час вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність». В

процесі виконання індивідуального завдання студент повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел (наукова та періодична література, законодавчо-нормативна база з досліджуваної проблеми (у тому числі внутрішні нормативні документи організації), дані статистичної і бухгалтерської звітності, матеріали, розміщені в Інтернеті тощо) та аналізу конкретних ситуацій. Підготовка і виконання індивідуального завдання дасть можливість студенту глибше вивчити основні питання з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність», як курсу професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

Зміст ІНДЗ - це завершена теоретична та практична робота в межах навчальної програми дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність», яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних і практичних занять.

Індивідуальне завдання з курсу «Зовнішньоекономічна діяльність» складається з двох ситуацій практичного змісту та одного теоретичного питання з переліку.

Структура та зміст ІНДЗ:

Індивідуальне завдання складається з наступних структурних елементів:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ;
- розв'язок завдань практичного змісту, вибір здійснюється студентом самостійно із запропонованого переліку;
- послідовне висвітлення змісту теоретичного питання, вибір здійснюється студентом самостійно із запропонованого переліку;
- список використаних джерел.

Оформлення ІНДЗ. Індивідуальна робота подається викладачу ретельно відредагованою і чітко віддрукованою на папері формату А4. Робота має відповідати таким вимогам: Шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14 пунктів, креслення звичайне, відстань між рядками 1,5 інтервали, відступ 1,25 см. Текст роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів: з лівого боку - не менше, ніж 20 мм, з правого - не менше ніж 10 мм, зверху та знизу - не менше, ніж 20 мм. Таблиці, графіки, рисунки або цифрові дані повинні супроводжуватися посиланнями на першоджерело (номер позначається в дужках, вказує на порядок переліку літератури, що використовується). Посилання мають містити сторінку, з якої було взято дані (наприклад, [7, С. 85]).

Рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань:

1. Обрати одне теоретичне запитання з рекомендованого переліку.
2. Підібрати необхідну літературу, вивчити та проаналізувати її.
3. Висвітлити концептуальні теоретичні дослідження стосовно обраного питання.

Студент повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Під час виконання даного етапу студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраного питання, проаналізувати декілька літературних джерел, зміст теоретичного матеріалу має відповідати сучасному рівню розвитку економічної науки. Якщо в економічній літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу. Навчальну літературу з вибраного теоретичного питання студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно. Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з певного теоретичного питання має викладатися логічно, може бути поділений на кілька пунктів і підпунктів. Доцільним є використання наочного матеріалу: таблиць, рисунків, діаграм тощо.

4. Виконати завдання практичного змісту. Виконання студентами практичних завдань допоможе відпрацювати навички вибору показників і напрямків аналізу ЗЕД, побудови аналітичних моделей і розрахунку впливу чинників, вміння на основі одержаних

даних зробити кваліфіковані пояснення і відповідні висновки щодо розвитку суб'єктів міжнародної економічної діяльності.

5. Оформити роботу згідно з вимогами, викладеними вище.

Оцінюючи роботу, викладач зважає на те, наскільки повно розкрито тему, наскільки чітко, послідовно викладено зміст теоретичного питання та адекватно зроблено висновки або резюме, чи оформлено роботу у відповідності до вимог.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів:

- Індивідуальна робота, виконана студентом без помилок і при її захисті надано правильні відповіді, оцінюється у 5 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із незначними зауваженнями і при захисті дані майже всі правильні відповіді, оцінюється у 4 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із зауваженнями і при захисті дано 50% правильних відповідей, оцінюється у 3 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із значними помилками і при захисті дано більшість неправильних відповідей, оцінюється у 0 балів.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» направлена на засвоєння та поглиблення знань з кожної теми. Вона включає такі види робіт: опрацювання рекомендованих літературних джерел, пошукову роботу, виконання тестових завдань, підготовку презентацій тощо. Для перевірки знань з кожної теми студент може виконати тестові завдання, які знаходяться за наступним посиланням <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3212>. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№ з/п	Назва теми	Кількість балів	
		денна	заочна
1	Тема 1. Знайомство з теоретико-методологічною базою курсу 1. Місце курсу «Зовнішньоекономічна діяльність» у системі загальних і галузевих дисциплін. 2. Характеристика теорій управління зовнішньоекономічною діяльністю	2	-
2	Тема 2. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки 1. Особливості зовнішньоторговельних операцій за товарними групами. 2. Міжнародна торгівля послугами	2	2
3	Тема 3. Особливості здійснення зовнішньоекономічної стратегії України 1. Розвиток ЗЕЗ України з окремими країнами та групами країн. 2. Стратегія розвитку ЗЕД в Україні	3	5
4	Тема 4.1. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні 1. Характеристика правового регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. 2. Адміністративне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 3. Економічне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 4. Сертифікація продукції при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2	2

5	Тема 4.2. Суть та особливості нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Суть та значення засобів стимулювання експорту. 2. Особливості та механізм дії валютної інтервенції та валютних обмежень в якості інструментів валютного регулювання ЗЕД	2	2
6	Тема 4.3. Суть і особливості митно-тарифної системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Характеристика рівнів системи митно-тарифного регулювання ЗЕД. 2. Митна вартість товару та характеристика методів визначення митної вартості. 3. Особливості нарахування акцизного збору при імпорті товарів. 4. Специфіка та особливості застосування податку на додану вартість при імпорті товарів. 5. Поняття та класифікація митних режимів	4	4
7	Тема 5. Особливості вивчення зовнішнього ринку та потенційних можливостей підприємства на ньому 1. Принципи та послідовність проведення маркетингового дослідження. 2. Методи визначення ставлення покупців до споживчих характеристик товару	2	2
8	Тема 6. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів 1. Розробка договорів щодо здійснення посередницьких операцій. 2. Розробка міжнародних контрактів купівлі-продажу для певної товарної групи відповідно до конкретних умов (на підставі умов "Інкотермс-2020")	2	2
9	Тема 7. Організація і технологія транспортного забезпечення ЗЕД 1. Базисні умови постачання. 2. Особливості транспортного страхування у ЗЕД	3	3
10	Тема 8. Фактори, що впливають на стан міжнародних розрахунків. 1. Фактори, що впливають на стан міжнародних розрахунків. 2. Структура механізму міжнародних розрахунків	2	2
11	Тема 9. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародного кредитування 1. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредитування. 2. Методи страхування валютних ризиків	2	2
12	Тема 10. Особливості форм та схем страхування у ЗЕД 1. Схема майнового страхування у ЗЕД. 2. Схема особистого страхування. 3. Операції міжнародного перестраховування. 4. Характеристика основних міжнародних страхових інститутів	2	2
13	Тема 11. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств 1. Методика визначення показників госпрозрахункової	2	2

	ефективності експорту та імпорту товарів за готівку. 2.Методика визначення показників ефективності при продажі товарів у кредит		
--	--	--	--

Методи навчання

- лекція (пояснення, бесіда, диспут, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- проведення консультацій (індивідуальних та групових);
- пояснювально-ілюстративні методи (візуалізація, демонстрація, презентація, відеоматеріали тощо);
- інтерактивні методи;
- діалог;
- дискусія;
- проблемно-пошукові методи:
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Система контролю та оцінювання

Методи оцінювання

- Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:
- підсумковий контроль - екзамен;
 - модульні контрольні роботи;
 - тематичні контрольні роботи;
 - тестування;
 - усне опитування (індивідуальне та групове);
 - експрес-опитування;
 - самостійні роботи;
 - реферати;
 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань, досліджень, проєктів (творчих, розрахункових, аналітичних);
 - студентські презентації та виступи на наукових заходах, тези доповідей, статті.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є:

- опитування та тестування студентів на практичних заняттях;
- проведення індивідуальних співбесід з окремими студентами в разі необхідності;
- перевірка результатів опрацювання лекційного програмного матеріалу студентами під час самостійної роботи;
 - рецензування рефератів на задану тему, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;
 - тестування;
 - письмове визначення основних міжнародних економічних категорій (глосарій);
 - експрес-опитування;
 - наукова робота.

Тест-контроль має такі основні переваги: об'єктивність, оперативність, швидкість оцінки, простота і доступність, конкретність, придатність результатів тестування для комп'ютерної обробки і використання статистичних методів оцінки. Робота з тестами дає змогу студентам систематизувати свої знання, тренувати пам'ять, розвивати інтуїтивний пошук правильної відповіді. Окрім того, відбувається автоматичне сприйняття

професійної термінології. Тестування є ваговою складовою комплексного підходу до активізації самостійної роботи студентів і стимулює їхній пошук, запам'ятовування та творче застосування спеціальної інформації.

Оцінювання за результатами тестування здійснюється так:

91-100% правильних відповідей – «відмінно»

81-90% правильних відповідей – «добре»

51-80% правильних відповідей – «задовільно»

менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

Поточне оцінювання за окремими темами передбачає розгорнуту відповідь на питання, розуміння значення окремих категорій та визначень.

У процесі контролю написання рефератів оцінці підлягає розкриття окремих питань навчальної програми дисципліни з використанням як літературних джерел, так і статистичних та аналітичних матеріалів.

Тематика рефератів подана до кожної теми практичних занять. Обсяг реферату - 10-12 сторінок стандартного аркуша комп'ютерного набору. Термін подання реферату викладачу – не пізніше дати проведення відповідного практичного заняття.

Реферати оцінюються за шкалою 3; 2; 1; 0 балів: за повне розкриття теми реферату - 3 бали; за частково неповне розкриття – 2 бали; за неповне розкриття теми та невикористання фактичних матеріалів, що характеризують ситуацію на глобальних ринках, - 1 бал; за відхилення від теми, а також за порушення терміну подання або невиконання реферату - 0 балів.

Форми поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом вхідного контролю на практичних (семінарських) заняттях і співбесіди при перевірці індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи студентів.

Проміжний контроль передбачає проведення модульних контрольних робіт в аудиторії, оцінювання результатів самостійної роботи студентів за відповідним модулем, виставлення атестаційної оцінки.

Протягом 5 семестру студент має пройти два модульні контролі. Перший модуль охоплює 1-4 теми, другий – 5-11 теми.

Кожне модульне завдання оцінюється у 5 балів, за два модульних завдання студент може максимально отримати 10 балів.

Підсумковий контроль (іспит) проводиться в кінці семестру у письмовій формі після здачі всіх індивідуальних завдань.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю (по 30 балів за 1-й і 2-й модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування, самостійна робота та модуль-контроль															Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)							Змістовий модуль 2 (30 балів)									
T1	T2	T3	T 4.1	T 4.2	T 4.3	МК-1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МК-2		
2	3	5	5	5	5	5	3	5	2	5	2,5	2,5	5	5	40	100

T1, T2 ... T22 – теми змістових модулів

З навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» проводиться семестровий іспит. Студенти отримують білет, що містить 2 теоретичних питання з дисципліни, 5 визначень економічних категорій та 5 тестових завдань з пройденого матеріалу.

У 40 балів, що можливо отримати на іспиті входить: теоретичні питання (по 15 балів кожне), 5 визначень економічних категорій по 1 балу (сумарно 5), 5 тестів по 1 балу (сумарно 5).

15 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали за друге теоретичне питання. Правильне визначення кожної з запропонованих економічних категорій та вірна відповідь на кожне з тестових завдань оцінюється 1 балом.

Після підготовки студентами конспекту відповіді та розв'язання тестових завдань відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентом можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

Перелік контрольних питань для підсумкового контролю (іспиту) навчальних досягнень студентів

1. Необхідність та значення зовнішньоекономічних зв'язків у економічному розвитку України.
2. Зміст, функції та класифікація зовнішньоекономічних зв'язків.
3. Сутність та принципи зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Принципи, аспекти і склад зовнішньоекономічної політики держави.
5. Критерії класифікації суб'єктів ЗЕД. Охарактеризуйте суб'єкти ЗЕД.
6. Елементи ЗЕД підприємств-експортерів за групами зовнішньоекономічних функцій.
7. Склад методів регулювання ЗЕД.
8. Мета, методи та органи регулювання ЗЕД в Україні.
9. Органи державного регулювання ЗЕД в Україні, їх цілі та інструментарій діяльності.
10. Митно-тарифна система України, цілі та принципи митно-тарифної політики України.
11. Основні етапи митно-тарифної політики в Україні та їх особливості.
12. Економічна природа митного тарифу та його елементи.
13. Сутність та критерії класифікації митного тарифу.
14. Види мита за способом нарахування, їх переваги і недоліки.

15. Спеціальне, компенсаційне та антидемпінгове мито, особливості їх застосування.
16. Специфічне, адвалерне, альтернативне, комбіноване мито: їх переваги і недоліки.
17. Особливості визначення країни походження товару.
18. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД. Показники ефективності використання нетарифних засобів.
19. Сутність та склад кількісних нетарифних обмежень зовнішньоторговельних операцій.
20. Ембарго, економічний бойкот та економічна блокада як інструменти торговельно-політичного впливу у ЗЕД.
21. Характеристика квотування як традиційного методу нетарифного регулювання ЗЕД. Види квот.
22. Характеристика ліцензування як традиційного методу регулювання ЗЕД. Види ліцензій.
23. Особливості контингентування, “добровільного” самообмеження поставок, адміністративних формальностей в якості нетарифних інструментів державного регулювання ЗЕД.
24. Приховані методи протекціонізму.
25. Валютно-кредитні інструменти у системі внутрішньонаціональних методів регламентування зовнішньоекономічних операцій.
26. Поняття “міжнародний комерційний контракт”, його ознаки, принципи, особливості та функції.
27. Структура і зміст міжнародного комерційного контракту.
28. Умови міжнародного комерційного контракту.
29. Критерії класифікації та характеристика видів міжнародних комерційних контрактів.
30. Типові контракти, форми та способи їх використання.
31. Способи забезпечення виконання зобов'язань за міжнародним комерційним контрактом.
32. Сутність міжнародних транспортних відносин та класифікація транспортних перевезень.
33. Переваги і недоліки окремих видів міжнародного транспорту.
34. Базисні умови постачання. Особливості групування торговельних термінів «ІНКОТЕРМС-2020».
35. Суть етапів здійснення транспортних операцій. Транспортні умови зовнішньоторговельних контрактів.
36. Види транспортних договорів при перевезеннях морським і річковим транспортом.
37. Види транспортних договорів при перевезеннях залізничним, автомобільним і повітряним транспортом.
38. Особливості претензій і позовів як способів вирішення спірних питань при перевезеннях вантажів міжнародним транспортом.
39. Зміст, умови та види транспортного страхування вантажів.
40. Суть та принципи міжнародного кредиту, його роль у міжнародних економічних відносинах та ознаки класифікації.
41. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту.
42. Сутність, переваги та недоліки лізингу.
43. Види та форми лізингових угод.
44. Факторинг і форфейтинг як форми експортного кредитування.
45. Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів.
46. Сутність й особливості міжнародних розрахунків. Структура механізму міжнародних розрахунків.
47. Способи та засоби платежу у ЗЕД.
48. Форми платежу при здійсненні ЗЕД.
49. Механізм здійснення акредитивної форми міжнародних розрахунків. Види акредитивів.

50. Механізм здійснення інкасової форми міжнародних розрахунків. Види інкасо.
51. Розрахунки за відкритим рахунком, банківський переказ, чекова та вексельна форми міжнародних розрахунків.
52. Сутність і основні види страхування у зовнішньоекономічній діяльності.
53. Види майнового страхування зовнішньоекономічних зв'язків.
54. Валютні застереження в якості методу страхування валютного ризику.
55. Характеристика форм міжнародних страхових операцій.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач має право на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті, що здійснюється на добровільній основі і передбачає підтвердження досягнутих програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

В межах поточного контролю до загальної кількості балів здобувача можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутого на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Keystone», «Coursera» тощо. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 652 с.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник, 4-те вид., перероб. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2018. 452 с.
3. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика: Навч. посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 688 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. 4-те вид., перероб. та доп. К.: Освіта України, 2012. 272 с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. / Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Артеменко І.А. та ін. К.: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність: Підручник / В.О. Новак, Т.Л. Мостенська, Г.С. Гуріна, О.В. Ільєнко. К.: Кондор, 2012. 552.
7. Макогон Ю.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 424 с.
8. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. Вид. 5-те, перероб. та допов. Київ-Катовіце: Центр учбової літератури, 2016. 289 с.
9. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2008. 230 с.
10. Торгова Л.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності. К.: Кондор, 2007. 510 с.
11. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спец.: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль, 2017. 137 с.

Допоміжна

1. Босак А. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : практикум. Львів : Міські інформаційні системи, 2023. 119 с.

2. Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник. Багрова. К.: ЦНЛ, 2004. 580 с.
3. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2010. 212 с.
4. Гаврилюк О.В., Дольний Ю.З. Причини та напрямки впливу прямих іноземних інвестицій на економіку приймаючої країни. Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 820. Економіка. 2019. С. 18-25.
5. Гаврилюк О.В., Остафі І.Ю. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України. Причорноморські економічні студії: Науковий журнал. 2020. Вип. 49. С. 9-15.
6. Гаврилюк О.В., Саїнчук Н.В., Дольний Ю.З. Сучасні тренди та особливості міжнародного інвестування Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2020. Т.2. № 3(35). С. 56-66.
7. Гаврилюк О.В., Саїнчук Н.В., Дольний Ю.З. Тенденції та особливості прямого іноземного інвестування в економіку України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського: Науковий журнал. Серія: Економіка і управління. 2020. Т. 31 (70). № 1. С. 1-7.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Практикум: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» спец. 073 Менеджмент / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: А. Р.Дунська, Г. П. Жалдак, В. Ю. Бондар. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 110 с.
9. Подра О. П., Петришин Н. Я. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: прикладний аспект: лабораторний практикум. / НУ «Львівська політехніка». Львів: Растр-7, 2022. 179 с.
10. Зовнішньоекономічна діяльність-3 / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська; За ред. д.е.н., проф. І. І Дахна. К. : Центр учбової літератури, 2018. 356 с.
11. Кандиба А.М. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. К., 2001. 262 с.
12. Кухарська Н.О. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2007. 456 с.
13. Митна справа: навч. посіб. / Кузьмін О. Є. та ін.; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 240 с.
14. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. К.: ЦУЛ, 2010. 648 с.
15. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI.
16. Столяровський О.В. Правове регулювання міжнародних перевезень: Навч. посібник. К.: Знання, 2012. 318 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464;
4. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>;
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>;
6. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>;
7. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. Режим доступу: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html>;
8. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>

9. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. Режим доступу: <http://www.dsecu.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. Режим доступу: <http://www.iccwbo.org/>;
11. Офіційний сайт Європейського Союзу. Режим доступу: <http://www.europa.eu.int>
12. Офіційний сайт ЮНКТАД. Режим доступу: <http://www.unctad.org>
13. Офіційний сайт СОТ. Режим доступу: <http://www.wto.org>
14. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку. Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/publications>.
15. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. Режим доступу: <http://www.trademap.org>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf> ;

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf> .